СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 62. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 15. березня, 1929. VOL. XXXVII. No. 62. Jersey City, N. J., Friday, March 15, 1929. THREE CENTS.

ЯКІ ДІТИ ТАКЕ БУДЕ МАЙБУТНЄ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ І УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА

ФЕДЕРАЛЬНІ ВІЙСЬКА ПОЛОНИЛИ 4,000 ПОВСТАНЦІВ

ОБІ СТОРОНИ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО РІШАЮЧОЇ БИТВИ БІЛЯ ТОРЕОН. ПОВСТАНЦІ КАЖУТЬ, ЩО ЗГРОМАДИЛИ 22,000 ЖОВНІРІВ. АРМІЯ КАЄСА МАЄ МАТИ 18,000 ЖОВНІРІВ.

МЕКСИКО СИТІ, 14. березня. — Урядовий комунікат подає, що прийшло до сутички з повстанцями між містом Канітас і Дюранго. Забито 60 повстанців. Федеральні війська віднесли побіду і посуваються в напрямі Дюранго. Каєс окружає місто Тореон, наступаючи на нього з ріжних боків.

Генерал Седільйо подає, що наступаючи на Тореон він напав на повстанців, які розмістилися в трох довгих поїздах. В той спосіб полонив він 4,000 повстанців.

СУХІ ПРОГРАЛИ.

ПРОЄКТ ДЖЕНКСА В СПРАВІ ФОРСОВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ ПРОВАЛИВСЯ.

ОЛБАНІ, 14. березня. — Есемблимен Едмунд Б. Дженкс вніс законопроєкт в справі форсовання прогибіції. Проєкт той перепав 74 голосами проти 72.

Републиканці заповіли, що внесуть новий проєкт, силою якого місцева влада буде змушена форсувати прогибіцію, коли за тим заявиться населення повіту. В тій цили буде переведене по повітах (кавнтіз) референдум.

ТЕФТ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИНИ.

КАЖЕ, ЩО НЕ ЗАПРИСЯГНУВ ГУВЕРА ТОЧНО ТИМИ СЛОВАМИ, ЯКІ ПРИПИСУЄ КОНСТИТУЦІЯ. НЕ ДИВУЙТЕСЯ, ДОДАЄ ТЕФТ, БО СТАРОГО ПАМЯТЬ ОПУСТИЛА.

ВОЛДЕН, Ню Йорк, 14. березня. — Молода 13-літна Гелен Тервиллиґер одержала листа від Тефта, начальника Найвищого Суду у Вашинґтоні, з виправданнем щодо присяги, яку він переводив з приводу інавґурації Гувера на президента.

Мала Мисс Тервиллиґер написала до Тефта, що вона чула його заприсяження по радіо і завважила, що він не переновів присяги точно так, як приписує конституція. Тефт поясняє, що це дійсно так сталося, бо старого память опустила і він деякі слова змінив та переставив. Але це не є рішаюче, заявив Тефт, бо сенс присяги залишився такий, як цього вимагає конституція. Заразом додав Тефт, що тепер треба урядникови матися на осторозі, коли говорить, бо через радіо контролюють кожде його слово.

ЗГИНУВ ПРИ ПЕРЕГОНАХ.

РАЗОМ З МЕХАНІКОМ ЗГИНУВ І РЕПОРТЕР. ЖІНКА МЕХАНІКА БУЛА СВІДКОМ КАТАСТРОФИ.

ОВШЕН СПИДВЕЙ, Дейтона Біч, Флорида, 14. березня. — Лі Байбл, автомобілевий механік, котрий вже нераз брав участь в автомобілевих перегонах, хотів тепер осягнути новий автомобілевий рекорд і побити рекорд Анґлійця Зіґрейва.

Рекорд Зіґрейва виносив 231 миль на годину.

Байбл гнав на своїм автомобілю „Триплекс" 202 милі на годину, коли нараз наступила з невідомих причин катастрофа. Автомобілем кинуло вгору, а потім вдарило ним у землю і розбило його. Перегонам приглядалося багато цікавих. Коли збіглися люде, побачили тільки два потяті трупи.

ПАМЯТНИК ПУЛАСКОМУ.

САВАННА, Джорджія, 14. березня.—Польські патріотичні товариства в Америці, а головно ті, що їх осідок на полудні, віднеслися до ради міста з пропозицією висипати пропамятну гору в память графа Казимира Пулаского, котрий згинув в обороні Саванни тому 150 літ. Гора мала би бути висипана з землі, привезеної з ріжних европейських країв.

СТЕЙТОВИЙ СКАРБНИК ХАБАРНИКОМ.

КОЛОМБОС, Огайо, 14. березня. — Суддя Бензон В. Гав засудив бувшого стейтового скарбника Берта Б. Боклея на два роки, шість місяців і один день вязниці та на $1,000 грошевої кари за те, що брав хабарі від броварників, яких повідомляв вчас про те, коли мала бути федеральна інспекція.

ДЕШЕВШІ ВІЗИ ДО ПОЛЬЩІ.

ВАШИНҐТОН, 14. березня. — Стейт департмент повідомляє, що заключено з Польщею умову, силою якої знижено оплату за візи з $10 на $4. Це відноситься до американських горожан, котрі відвідують Польщу, і до тих польських горожан, котрі їдуть до Америки, не будучи рахованими іміґрантами.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ ЖИТТЯ В МОРЮ.

НЮ ЙОРК, 14. березня. — Вилєм Бібе, письменник і дослідник, вибрався вчора до Бермуди, щоби там досліджувати морські глибини. Це наукова експедиція, яка хоче розслідити морське життя на полудні. Бібе робив вже такі досліди і знимав образи для кінових театрів 60 стіп під водою. Тепер він пробуватиме знимати образи 90 стіп під водою.

ПОВІСИЛАСЯ З БОЯЗНИ ПЕРЕД ПОЛІЦІЄЮ.

ПАТЕРСОН, Ню Джерзі, 14. березня. — Миссис Берта Нубель жінка лікаря, перевела недозволену операцію. Про це донесено поліції. Миссис Нубель мала 64 роки. Коли їй донесли, що поліція знає про ту операцію, вона пішла до кухні і там повісилася.

КОЛИ ДОРОЖИТЕ СВОЇМИ ДІТЬМИ, НАШИМ МАЙБУТНІМ І НАШОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ, ТАК ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО СОЮЗА.

ЗАСАДЯТЬ 5,000,000 ДЕРЕВ.

Сенат нюйорської леґіслятури дав свою згоду на те, щоби в нюйорськім стейті засадити на протязі сього року 5 міліонів дерев, щоби стейт більше залісити.

В ПІТЬМІ ЗАБОБОНІВ.

В італійському місті Падуї Камілю Ілліячі вважали за чарівницю і тисячі людей приходили до неї по поради. Яко заплату за свої практики брала вона найрадше котів, яких обливала нафтою і підпалювала „в жертву надприродним силам". Вкоротці в цілій Падуї не остало й одного кота. Та поліція звернула увагу на смердючий дим, який добувався з комина хати славної ворожки і прилапала її на „паленню жертви". Її арештовано, а всі прихильники котів і ті, що їх коти попропадали, збіглися і якби не оборона баґнетів, булиб чарівницю розірвали на куски.

МОСКВОФІЛИ ЯК ПОЛЬОНОФІЛЬСЬКА ПАРТІЯ.

Після численних старань створити між Українцями в Галичині польонофільську партію Поляки, як виглядає, дали собі наконець спокій і звернули свою увагу в другий бік. Українці показалися для них занадто твердим елєментом, отже Поляки тепер взялися з цілою енерґією до москвофілів, як до податливіших людей. Після донесень старокраєвих часописів старання Поляків не є зовсім даремні. Москвофіли мають дві політичні орґанізації — „Руску Селянську Орґанізацію" і „Русскую Аґрарну Партію". Перша обстоює єдність „триединого русского народу", але тільки на національно-культурній основі, а в політиці стала на ґрунт польської державности. Друга намагається ще більше приноровитися до польської дійсности. Вона вже й не хоче віддаватися під владу російського націоналізму і стоїть на льокальному ґрунті „Червоної Руси" (давне імя Галичини). Політично „червоноруси" стоять також на становищі польської державности. „Русская Аґрарна Партія" заняла тепер місце Даниловичового Українського Народного Союза. Ще більше на польськім ґрунті стала орґанізація, що називає себе „Червінсько-рускою орґанізацією Згода". Характеристична річ, що осередком сеї орґанізації стає навіть не Львів, а Краків, а зголошення членів до тої орґанізації приймає секретаріят краківського воєвідства. В своїм статуті подає ся орґанізація таку ціль: „Зеднення двох братніх народів, Русинів і Поляків, що походять, або заселюють червінсько - руську землю, для згідної співпраці для добра спільної вітчини — Польщі". Ясно і недвозначно.

„КАТЯ".

В Хінах прилапали в горах дикуна-чоловіка, що жив серед скель сам і ходив зовсім наго. Чоловік цей забув мову і на всі питання відповідав тільки одним словом: „Катя". Те слово було також вирізьблене на хресті біля печери дикуна. Коли про нього розголосили в часописах, явився якийсь чоловік, що подає себе за брата дикуна, і розповідає, що його молодший брат свого часу оженився був з дівчиною Катею і зараз по весіллю пішов в гори шукати золота. Мабуть обоє молодята зблудили, Катя вмерла з вичерпання, а він — отой дикун, що звався колись Амодіо Ґетано — з болю збожеволів.

ГЕРОЇ ПОСВЯТИ.

Оноді на морі коло Голяндії шаліла жахлива буря зі снігом. Филі кидали кораблями як трісками і викинули на мілину два пароплави: „Лотвина" і „Анґлійця". Оба почали висилати телеграми о поміч. На березі телеграми прилапано і ратівнича лодка з 8 моряками виплила на розбурхане море, щоб подати їм поміч. Заки одначе вони доїхали до місця катастрофи, „Анґлієць" власними силами зїхав назад у хвилі і в небезпеці зістався тільки „Лотвин". Лодка почала прямувати до нього — та нагло ті, що були на березі, дістали телеграму, що вітер її перевернув і всі моряки тонуть. Виїхати на їх ратунок було неможливо. Як буря успокоїлася, викинуло море і лодку і 8 трупів моряків-героїв, що втратили життя, несучи поміч. 7 вдів і 37 сиріт зістало по них...

ЩО ДВОЄ — ТО НЕ СІМ.

Лондонський суд розглядав недавно дуже цікаву, дещо гумористичну при цьому справу. Виглядала вона ось як: 43-літний столяр Блексмит зрозумів, хоча й у такому пізному віці, що без жінки важко жити і задумав оженитися з одною вдовою, яка мала двоє дітей. Зробилося все по людськи і жінка спровадилася до нього до хати. Та якеж було його здивовання, коли та замісць привести двоє дітей — привела аж сім. Зробив їй отже авантуру, кажучи, що він женився з нею і знав тільки про двоє дітей, утік з хати, а на другий день вніс до суду скаргу за обманство. Але й жінка тимчасом заскаржила його за покинення. Судця найшовся в клопоті та остаточно рішив ось як: За це, що Блексмит покинув жінку, мусить він давати їй і двом дітям удержання, бо до цього зобовязався, а за це, що жінка ошукала його — дістане розвід. Так і вовк і коза ситі, а Блексмитова може віддатися вдруге, як вдова з пятеро діточками, бо двоє вже має запевнене удержання.

ВІСІМ НОВИХ НАЦІОНАЛЬНИХ РАЙОНІВ.

У харківському „Комуністі" з 19. січня вичитуємо, що в Харкові відбулося засідання центральної комісії національних меншостей при ВУЦВК-ті, на якому вислухано реферату Мальованого про намічене виділення на Україні в окремі автономні одиниці 8 нових національних районів. Засіданням проводив новий секретар ВУЦВК-ту Василенко. Намічені райони розпадаються по національним даним ось як: 2 жидівські, 2 німецькі, 2 грецькі та 2 російські. Жидівські райони будуть виділені на Запоріжжі та Криворіжжі, німецькі на Волині й Запоріжжі, грецькі на Маріюпільщині й Мелітопільщині, а російські на Сумщині та Ізюмщині. Цілком підготоване вже виділення жидівських районів. Т. зв. златопільський район на Запоріжжі буде мати 16,000 населення, в тім 73 відс. Жидів; жидівський район на Криворіжжі буде мати 13 тисяч населення, в тім 70 відс. Жидів.

ЩАСЛИВИЙ УПАДОК.

Бідна вдова Шерлен працювала в одному склепі в Парижу і виходячи на цілий день до праці — лишала свою 4-літну донечку Арманду в хаті саму. Дитина була незвичайно розвинена, чемна, і бавлючись лялькою, спокійно дожидала нені що дня. Перед кількома днями Шерленова вийшла ранком до склепу і мусіла там довше задержатися. Дівчинка, дожидаючи матусі, отворила вікно помешкання, яке находилося на 3-ому поверсі і дивилася вниз, а коли мати показалася на дорозі, вихилилася мала Армандочка так нещасливо з вікна, що полетіла вниз. На щастя мати глянула вгору, підбігла і дитина впала в руки матусі. Обі впали, але ні одній ні другій нічого не сталося.

ГОРШКОМ ПО ГОЛОВІ.

В Стрию засудили до арешту Марію Завадську, яка підозрівала свою сусіду Михайлину Ґошко, що та приманила до себе її чоловіка, напала одного дня на неї і горшком розвалила їй голову. Ґошкову взяли до шпиталю, а Завадська відповідатиме перед судом, бо її підозріння були ще й до всього неправдиві.

І ВОНИ БАВЛЯТЬСЯ.

Берлінські злодії є так зорґанізовані, що видають навіть свій щоденник „Вільна дорога", який розходиться у кількох тисячах примірників (краще ніж неодна українська ґазета). Оноді в тім часописі появилася цікава нотатка: Бандити відкликують свою традиційну щорічну велику забаву, з огляду „на повагу хвилі і небезпеку зі сторони поліції".

ТРОЦЬКИЙ ЇДЕ ДО ШВАЙЦАРІЇ

ОДЕРЖАВ ВІЗУ НА ТИМЧАСОВИЙ ПОБУТ У ШВАЙЦАРІЇ. ПЕРШИЙ РАЗ ДАВ ІНТЕРВЮ КОРЕСПОНДЕНТАМ. ЙОГО ПРИХИЛЬНИКИ ЗАСЛАНІ НА СИБІР.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 14. березня. — Троцький одержав візу від швайцарського уряду для тимчасового побуту в Швайцарії. Він приїздить сюди в кінці березня, щоб швайцарські лікарі зробили йому невелику операцію. Тут він буде чекати на візу від француського уряду для постійного побуту в Франції. Там він думає оселитися недалеко Ніцци, щоби жити разом з висланною з СССР сестрою Леніка. Коли Франція не впустить його до себе, то Троцький буде просити у швайцарського уряду дозволу на стале тут перебування.

ЦАРГОРОД (Туреччина), 14. березня. — Троцький перший раз давав інтервю журналістам. Він заявив, що зовсім не є тяжко хворим, а невелика операція поверне йому здоровля. Тепер він працює над писанням історії своєї опозиції проти Сталіна. На запитання Троцького журналістами, чи не знає він, що його 60 товаришів-опозиціонерів мають бути також вислані до Туреччини, він відповів саркастично: „Запитайте їх, чи вони хочуть бути висланими".

БЕРЛІН (Німеччина), 14. березня. — Комуністична ґазета „Фольксвілле" повідомляє, що 63 визначніших комуністів, які належать до опозиції Троцького, тепер знаходяться на засланню в Сибірі. Там їх тримають у тобольській вязниці, де вони проголосили голодовий страйк, як протест проти насильства над ними.

„СМЕРТЬ ПРІМО ДЕ РІВЕРІ!"

З ТАКИМИ ВИГУКАМИ ПАРАДУЮТЬ СТУДЕНТИ ПО ВУЛИЦЯХ СТОЛИЦІ. ЧИСЛО ВБИТИХ НА ВУЛИЦЯХ МАДРИДУ ДІЙШЛО ДО 10.

МАДРИД (Еспанія), 14. березня. — Не зважаючи на розпорядження диктатора Прімо де Рівери, щоби студенти негайно почали реґулярну науку в університетах, студентський страйк тягнеться далі. Студенти разом з іншими противниками диктатури масами парадують по вулицях ріжних міст Еспанії з окликами: „Геть диктатуру", „Смерть убийникам і Прімо де Рівері" і т. д.

Підчас сутичок демонстрантів з поліцією на вулицях Мадриду впало 10 жертв. Студентів масово ставлять перед суд за демонстрації та бойкот університету, але вони заявляють, що як довго в університетах буде знаходитися поліція, так довго вони не станують до науки.

НОБІЛЄ УСТУПИВ З АРМІЇ.

ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ ПІСЛЯ НЕСПРИЯТЛИВОГО ДЛЯ НЬОГО ВИРІШЕННЯ СЛІДЧОЇ КОМІСІЇ. КАЖЕ, ЩО ТЕПЕР ВІН МОЖЕ СКАЗАТИ ОТВЕРТО ВСЮ ПРАВДУ ПРО ВИПРАВУ „ІТАЛІЇ".

РИМ (Італія), 14. березня. — Ґенерал Нобілє, бувший керовник виправи „Італії" до північного бігуна, подався до димісії з італійської армії. Тепер він залишиться лише професором повітроплавства в неапольському університеті, де він числиться професором.

В інтервю з журналістами він заявив, що тепер чується задоволеним, бо як приватний громадянин зможе сказати всю правду про виправу „Італії". Про це він тепер пише книгу. Він нарікає на неправдиве рішення слідчої комісії, що його обвинуватила за катастрофу з „Італією", бо та комісія не вислухала його пояснень.

ОТРУЇЛИ АДЮТАНТА ВРАНҐЛЯ.

ВТІК З СССР., КОЛИ ЙОГО ВЕЛИ НА РОЗСТРІЛ.

ПРАГА (Чехословаччина), 14. березня. — В лікарні в місті Кутенберзі вмер від отруї лікар Хімбалов. Отруя була йому подана в страві, яку зварили в лікарні, де він служив. При дослідах показалося, що він отравлений мишаком (арценіком) та ще якоюсь невідомою отруєю, що була підсипана йому в страву.

Хімбалов був адютантом у Вранґля, а пізніше попав у полон до большевиків і був засуджений ними на розстріл. Коли його вели на місце екзекуції, йому пощастило втікти й він добрався до Праги, де в 1926 році скінчив університет і став лікарем.

ПАПА ЇДЕ ДО ПОЛЬЩІ.

КРАКІВ (Польща), 14. березня. — Ґазета „Ржеч Посполіта" подає, що папа римський підчас свого обїзду в 1930 році ріжних держав Европи приїде також до Польщі. В Польщі він має відвідати Варшаву, Краків та инші міста.

Хоч з Риму нема цьому підтвердження, але треба числитися з цим повідомленням, бо редактор „Ржечи Посполітої" приятелював з теперішним папою, коли той був папським нунцієм у Варшаві.

ЗАСУД ЗА КРАДІЖ НА „ЛЕВАЙЯТАНІ",

ОДНОГО ЗІ СПІВУЧАСНИКІВ КРАДІЖІ БОНДІВ З ПОЧТОВОЇ ПЕРЕСИЛКИ ЗАСУДЖЕНО У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 14. березня. — За участь у крадіжі ріжних бондів з почти, що перевозилася на „Левайятані" до Европи в червні минулого року, засуджено Рибара до вязниці на 18 місяців. Рибар був арештований у Відні, коли хотів продати банкови на 100,000 долярів щерів з украдених на „Левайятані" на 500,000 долярів. На суді Рибар заявив, що ці бонди він одержав від столяря з пароплава „Левайятан", Франца Рудіса.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by th. Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише в. т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛІГА НАРОДІВ І СПРАВА МЕНШИН

Найбільший англійський поет Байрон так перенявся в 1823 році грецьким повстанням проти Турків, що не жалував свого майна на допомогу тому малому, поневоленому народови, що рвався до волі, але сам станув у боєві ряди. Там набавився він пропасниці, від якої і помер.

Щож би то сказав тепер той самий Байрон, колиб так встав з гробу і слухав тої дебати, яка велася на Раді Ліги Націй в Женеві з приводу порушеного там питання охорони національних меншин. Ото в тій дебаті забирав голос між иншими і англійський міністер справ закордонних Чемберлейн. І не менше як більш з тричі підчеркнув він з натиском, що перед Лігою Народів можуть жалітися тільки ті національні меншини, які мають „чисті руки", себто ті, що відносяться льояльно до тих держав, які над ними панують. Цей зворот Чемберлейна відносився в першу чергу до Німців, бо їх має Чемберлейн головно на думці, коли це говорив. Але це справи не змінює. Це кинено погрозу всім національним меншинам, кинено її в нашу сторону, бо і Українців під Польщею зачисляє Ліга до меншин. Значиться і понад 7 мілionів Українців, що замешкують під Польщею компактною масою територію куди більшу від многих старих і новоутворених держав, мають прийти перед Лігу рівнож з „чистими руками" як вірні і льояльні піддані польської держави. Ось до чого договорився Чемберлейн. А німецький міністер заграничних справ Штреземан боявся навіть поставити в сумнів оту заяву Чемберлейна, а тільки висказав побожну пересторогу, щоби пануючі народи памятали, що вони сьогодня є на горі, а завтра можуть стати самі національними меншинами. Супроти цього нема чого дивуватися, що в Німеччині повстало загальне негодовання з приводу такого поведення Штреземана, бо Німці хотіли бачити Штреземана речником поневолених, щоби в той спосіб завдати удар Польщі. Та так не сталося і тому німецька преса пише, що Штреземан повинен уступити, та що він тепер заслабнув, щоби йому можна було поручати таку важну місію як заступство перед Лігою Націй.

Та всеж таки дискусія над охороною національних меншин не сповзла на нічім. Таки вибрано комітет трох, до якого входять представники Англії, Японії і Еспанії і той комітет має предложити Раді Ліги Націй проект охорони національних меншин. Над тим проектом буде радити Рада Ліги Націй сього року в місяцю червні. Проект передбачає можливість публичної дискусії з приводу зажалень національних меншин. Коли це перейде, то вже з того буде користь, бо доперва з дискусій в Союзі Народів пізнає світ дійсну правду про Польщу.

MEMORIAL

OF UKRAINIAN STUDENTS ORGANIZED IN THEIR NATIONAL UNION (CESUS) FOR THE INFORMATION OF THE CIVILIZED WORLD

apropos of the events in the first days of November, 1928, in the Western Territories of Ukraine under the rule of the Polish Republic.

The State Ideal of the Ukrainian nation found in all parts of the Ukrainian ethnographic territory its organic expression in the armed struggle of 1917—20, which terminated badly under the blows of the more powerful hostile forces. One of the reasons for this general struggle for liberty were the Western Ukrainian Territories — where after the downfall of the Austro-Hungarian Monarchy the Ukrainian people established its own Government — on the first of November 1918. This day was the beginning of a state of war between Ukraina and the Poles, who were now organizing themselves into an independent state organism. Supported in military and political affairs, by decisive factors of European policy, Poland was able, after nine months of war, to occupy the Western Ukrainian Territories, which was sanctioned by the Conference of Ambassadors at Paris, on the 14th of March 1923. The Ukrainian people **refused to recognize, on principle**, the resulting legal change of the political situation of the Western Ukrainian Territories, and continued the struggle by other methods according to the real conditions created by the policy of successive Polish governments, which is directed towards the annihilation of the moral and physical forces of the Ukrainian people.

Having in no way met the obligations contained in the act of the Conference of Ambassadors at Paris of March 14th 1923, Poland by means of all her successive governments achieved the annihilation of national, political and cultural organizations of former times as well as by decrees in regard to political, administrative, cultural and economic matters and thus reduced the Ukrainian people to severe conditions of spiritual and material bondage. One of the striking examples of the system of thorough annihilation, is the educational policy of the Polish governments, to which in a short time the whole primary, secondary and university education fell a victim. Founded by its own scientific and financial forces, the Ukrainian Higher Education (the University and the Technical High School), the work of which has been recognized by foreign countries, was compelled to continue its activity in secret in cellars, so that its scientific and pedagogical activity of four years was continued under the everlasting persecutions of the Polish police, while the professors and students were arrested, the books, students'-indexes, school utensils confiscated etc. which caused their final ruin. Ukrainian private schools of another type, e. g. grammar-schools, are burdened with orders which exclude their Ukrainian character and make their existence literally impossible.

Having lost all freedom of action, in the process of forming the basis of political and cultural development, the Ukrainian people directed its chief attention to the reconstruction of its economic life, which is relatively less persecuted by the Polish authorities. After several years of hard work many self-supporting economic institutions arose, the further development of which did not escape the notice of the always anxious neighbour. Having no possibility however of hindering legally the success of economic organizations nor weakening them by competition, the organs of the Polish government make use of the decrees which are in no way excusable, directed against the Ukrainian economic institutions, in order to cause them the greatest difficulties in their work. The decrees enjoining the use of Polish, in the book-keeping of Country Cooperative-Associations is a striking instance of this policy. Besides this, the Polish public opinion demands in its press from the Goverment, a dissolution of Ukrainian economic institutions, motivating its frequent appeals by invented calumnies, namely that under the economic sign-board these institutions continue a political-revolutionary activity dangerous to the state.

Speaking generally, the ten years' administration of Poland on the Western Ukrainian Territories shows evidence of:

1. The non-observation of international legal engagements, as result, of the decision of the Conference of Ambasadors in Paris of March 14th, 1923.

2. The permanent tendency of the general policy of Polish governments to annihilate directly the Ukrainian people in all forms of its life.

3. The inability of Poland to solve positively all tasks of a political-social character, resulting from her internal structure, and international situation.

4. The impossibility of co-operation between the Ukrainian and Polish peoples within the boundaries of the Polish Republic.

A striking instance, which shows the real state of conditions in the Western Ukrainian Territories are the events which happened in the first days of November 1928.

On the first of November, 1928, there met at Lviv*) near the Cathedral of St. George big crowds of Ukrainians to celebrate Mass for the fallen heroes of the Ukrainian Army and also the tenth anniversary of the restoration of the Western Ukrainian State. After divine service 10,000 participants marched to the cemetery to honour the memory of the soldiers who had died for their people. The Polish mounted and foot-police defeated this purpose, by shooting and cutting down innocent, women and children. Horrible scenes of massacre took place...

At the same time, the Polish students numbering some 4,000 belonging to organized student corporations, marched trough the town and broke the windows of Ukrainian Institutes. The Ukrainian Student House was the first object of their well-planned attack, and then after having broken the windows, the crowd began to demolish other objects, e. g. the Students' Restaurant, the libraries of the student associations "Osnova," the Historical Section, the Section of Ukrainists, the Medical Association, the Exhibition of the pictures of the art school of the artist Novakivskyi (of which he was director) and even the destruction of the reading room, etc. This method of wholesale demolition is shown by the appended photographs, which prove the action of the Polish students to be a pogrom (racial riot) which has all the symptoms of unrestrained animosity. The destruction of Ukrainian books, documents and of students rolls, the scattering of the remnants all over the premises and outside, the damaging of the portraits of prominent Ukrainians, the tearing up of pictures in the Exhibition of Fine Arts, the destruction of furniture, of stoves, even of kitchen utensils, the mixing of food into one mass are all a concrete illustration of the methods used by enligtened Polish students.

The mob attempted to penetrate into the upper floors of the Students' House (where Ukrainian students lived), but was repulsed by 30 Ukrainian students who had to defend themselves with arms against the mob. At this moment the Polish police appeared on the scene, in sight of which the mob then proceeded to demolish other Ukrainian institutes, the poliec completed the final destruction of the students rooms, by "domiciliary visits" and established "order" according to the Polish idea. This is proved by the photographs produced below. The outer walls of the Students' House bear traces of a bombardment which is a proof that the Polish students made use of fire-arms. The Polish soldiers who were called to the spot from the nearest barracks, directed several salvoes of rifle fire against the upper floors of the building in which the Ukrainian students were barricaded.

From the Students' House the crowd marched to the Mickewicz monument and from here, after ardent speeches and having taken an oath the Polish students rushed off to the Ukrainian cultural and economic institutes. The scene of their attack was now the building of the Ukrainian Society "Prosvita"**) where the electro-machines, bookbinding room and printing press of the daily paper "Dilo" were destroyed. The demolition of the bookbiding room shows a pre-concerted method of action: the machines were set in motion and then the mob put in iron spikes in order to render them (machines) quite useless. Books and documents which were to be bound, priceless ancient manuscripts (the property of the Ukrainian National Museum) were all torn and scattered all over the room. The mob then penetrated into a private room where a woman worker, Miss Filusivna, was flung out of the window and severely injured. She now lies in hospital in a hopeless condition. The Central Cooperative Dairy Institute "Maslosoyouz" suffered most of the economic institutions, which was destroyed, in all 8 (eight) branches, in exactly the same way as the other institutions mentioned above. There were some cases of misappropriation of private property (overcoats, money). — We do not wish to continue the description of successive devastations of other property by Polish students. According to the statements of the Ukrainian press 17 (seventeen) Ukrainian institutes, besides very many Ukrainian private houses were devastated. The Polish students repeated the same acts on a smaller scale on the 3rd and 4th of November. The cited facts will suffice to show the moral condition of the Polish academic youth.

The Polish students state the motives of their acts in their report hereby attached in translation. They take explicit precautions against possible attempts on the part of the Polish press to explain these devastations as irresponsible acts of the lowest element of the nation, and assume the responsibility for the events, which they regard as the fulfilment of their patriotic duty. As reasons for their behaviour they mention the destruction of the "Lviv Eagles" monument by dynamite, throwing ink over another monument (both these monuments are connected with the siege of Lviv in 1918), the hoisting of Ukrainian National Flags in the night from October 31st to November 1st on the Castle Hill, as well as on the buildings of the Polish University and of the general post-office. No one knows who did these things till to-day, and the Polish authorities cannot explain them either. The mention of Ukrainian demonstrations besides the above-mentioned acts of Polish students after Mass near St. George's Cathedral, are unnecessary, because at the same time the Polish students began their march to the other part of the town, and one part of the demonstrators approached the walls of the Ukrainian Students' House. The real reason of the awful pogrom was national intolerance — which arose firstly from the practice of systematic annihilation of all that is Ukrainian, which is a destructive factor based on the fundamental policy of all Polish goverments in this regard, and on the other hand, in virtue of the malevolent chauvinism which has become the interpreter of the spiritual nature of the whole Polish population. One can sum up the acts committed by the Polish students in November 1928 in the following manner: The Polish students achieved the annihilation, which the public authorities could not do. The greatest activity on the part of Polish authorities towards the Ukrainian demonstrators and at the same time their absence and inactivity with regard to the destruction of Ukrainian Institutes by Polish students, is a proof of the fact that a pogrom against Ukrainian property and culture which hitherto could not be destroyed even by the draconic orders of the legal Government, was planned for November 1st. The Polish police behaved in such a way that the well premeditated plan could be realized in accordance with the wishes of those who had conspired to execute this plan on this day. The police ignored the telephone messages of the Ukrainians from various menaced places, arriving too late. The personal intervention of prominent Ukrainians was put off by formal promises of establishing order. The police completed by the so called "domiciliary visits" the damage done by the Polish students which in their consequences are no less horrible than those committed by the Polish students themselves. The information received hitherto concerning the details of the action of the police states a whole series of domiciliary visits, hundreds of persons imprisoned at Lviv and in the country, what wonder however there is not one case of the arrest of a Polish students. The quoted numbers of wounded police and Polish students are hypothetical, not confirmed objectively, while on the Ukrainian side there are many wounded. The public authorities existed on the 1st November only against the Ukrainian members of an oppressed nation of public order in a legal state, they had no existence on this day.

The above mentioned statement of facts is, of course, not complete, besides it does not mention everything that occurred in these days of November. The Ukrainian students will, in the course of time, supply further information in order to state expressly in their presented Memorial the true nature of the deeds of the Polish students. The Ukrainian students do not consider the rapacious action of the Polish students as a sudden unpremeditated retaliation of an offended national feeling for which there are no proofs from the Ukrainian side, but a consciously planned and tactically prepared action with the evident aim of annihilation. The Ukrainian students confirm their conviction by means of photographs given below, and at the same time point out the contents and nature of the information published by the Polish students and appended in a translation below. The Ukrainian students understand their Memorial fundamentally as an expression of their opinion of the general character of Ukrainian-Polish relations, especially of the nature of active factors in the Polish camp, the consequence of which is the solution of political and cultural problems by methods of force and annihilitation, and in no way by arguments of a qualitative superiority, political common sense, positive reconstruction and humane competion. Considering this Memorial as an informative document, the Ukrainian students regard it at the same time as a means of defence against the enemy who, having in his hands all legal and political power, has laid it down as a principle of his political system this form which excludes all ideals of European spirituality and of the present means of a political and social form of organization. The Ukrainian students make much of an inevitable postulate resulting imperatively from the state ideology of the whole Ukrainian nation and understand their attitude as a hard strugle for the conquest of their simple rights of the soul and property, on which depend the necessary state-forming factors. Deprived under the present regime of the primitive conditions of academic and civic work, they are oliged to fight perpetually not for a higher form of spiritual values which form the present basis of culture, but against impediments put artificially in the sphere of the simple rights of the man and citizen which are natural and common in every legal state.

The Ukrainian students outline the last inhuman act of the pogrom, achieved by students of a nation possessing its own state and directed against the cultural and material gains of the oppressed Ukrainian nation, and lay before the forum of conscience of the civilized world as an "evident symptom of a political system which has passed all the bounds of a racial strugle and acts as a factor of destruction with far-reaching consequences.

The Ukrainian students protest against the facts of a well planned destruction which, on the day of the celebration of the tenth anniversary of a general national act, caused the ruin of the material and spiritual gains of Ukrainians.

They throw the responsibility for these acts on these who carried them out and declare that they are a result of the Polish political system of despotism and lawlessness, and they wish to place these facts for judgment before the forum of world opinion.

The Ukrainian students are convinced that the civilized world will accept this their appeal in a friendly manner and give a judgement in which the right will be distinguished from crime and the open strugle from barbarism.

January 1929.

For the National Union of Ukrainian Students' Associations: **W. Oreleckyi**, president; **D. Rawytch**, vice-president; **W. Zabawskyi**, general-secretary; **O. Bojkiv**, director of the Cultural Section.

*) The Ukrainian name of Lviv is employed for the city which is termed in German „Lemberg" and in Polish „Lwow".

**) „Prosvita" is the central Ukrainian Society for the Cultural Development of Ukrainians, and is spread over the whole of the Ukrainian ethnographic territories which are under Polish rule.

М. Коцюбинський.

ДОРОГОЮ ЦІНОЮ

Оповідання.

(8)

— Шу-шу-шу, — починав він здалека, — шу-шу-шу, — ставало тут коло неї, — шу-шу-шу, — шепотіло все разом: — а по що було клясти... шу-шу... а тепер вмре... побачиш, вмре... шу-шу-шу...

Соломії ставало моторошно: „брешеш, брешеш, — хотіла вона кинути в лице злому морокові — він мій... він буде жити... його не дуже поранено... адже він скільки пробіг..."

Але морок уперто шумів своє: — він вмре... шу-шу-шу... він вмре... шу-шу-шу...

І немов в одповідь йому важко дихав Остап, тихо постогнуючи крізь сон.

Соломія затулила вуха й заплющила очі. Ця пітьма, більш знайома, більш свійська, не так мучила її. Зате вона почула вохкий холод, що проймав її наскрізь. Та вона не хотіла виймати зпід голови в Остапа своєї одежини й тільки скорчилась, щоб хоч трохи зогрітись. Вона не чула вже зловіщого шептання мороку й оддалась надіям на краще. — „Він вигоїться, він житиме... вона не дасть йому загинути. От колиб лиш світало уже... колиб світало."

„Утома взяла своє. Соломія насилу задрімала.

Коли вона прокинулась, сіре світло падало з хмарного неба. Туман ще плутався у комишах і поволі здіймався до гори. Плавні немов курились.

Остап лежав тут же з розплющеними очима; його мляве обличча, немов привяло, на уста впала смага.

— Ну, як тобі? — припала до нього Соломія.

— Та нічого... тільки дихати важко... згага мене палить... води...

Треба було щось радити.

— Ти можеш іти?

— Не знаю... зведи мене...

За помічю Соломіїною Остап звівся. Він затискав зуби та кріпився, щоб не стогнати, так його боліло за кожним рухом десь під лопаткою. Соломія підтримувала його, і так вони звільна йшли поміж високими стінами жовтого комишу.

Недовго їм довелось шукати води. Незабаром заблищало крізь комиш спокійне озерце озерця.

Соломія напоїла Остапа, оглянула й обмила його рану. Вона приклала до рани мокру холодну ганчірку — і Остапові стало легше.

Почали радитись, як їм вибратися з плавнів, куди йти. Остап міркував.

— Де сонце? — поспитав він.

Соломія глянула на небо. Поміж очеретяною куною, що тихо гойдалася вгорі, виднівся клапоть сірих, оливяних хмар. З-за високого та густого, як щітка, комишу не можна було нічого розібрати.

— Звідки вітер? — допитувався Остап.

Але й це не легко було змір-кувати. В плавнях було тихо, як у лісі, лиш горою шелестіла куня, раз в той бік схиляючись, раз в инший.

Остапові здавалося, що вони мусять держатися правої руки; Соломія-ж, навпаки, доводила, що їм слід іти в-ліворуч, проти вітру, бо здається, направо гнеться комиш. Соломіїне перечення дратувало раненого, й вона мусіла згодитися з ним. Вони рушили в дорогу. Дорога була трудна. Навіть здоровому важко було плутатися в густих комишах, зарослих павутицею, перескакувати з купини на купину, щоб не попасти в багнисту безодню. Часто доводилось обходити ерики й озерця, де Остап освіжавсь холодною водою та змочував розпалене гарячкою чоло. Соломія сливе несла Остапа, а проте їм доводилось часто зупинятися, бо слабий утомлювався й потребував спочинку... Та вони знов воліклись, одинокі, загублені серед безбережного моря очерету, що маяв над ними пухнатими китицями та наводив сум одноманітним шелестінням. Вони йшли так довго, не відаючи пори дня, бо над ними все висів клапоть оливяної хмари, а круг них усе жився височезний, цупкий, жовтий комиш, немов сунувся разом з ними, як зачарований. Часом їм здавалося, що поміж очеретом щось шмигнуло, немов пес або вовк, иноді вони з огидженням обминали сонних, млявих од холоду гадюк, що купами лежали на купинах, або ліниво пересувались поміж очеретом.

Раз їм почувся з гори шум, одмінний од шуму плавнів, і вони доміркувались, що то пролетіло над ними стадо якихсь птахів, може диких гусей. Здавалось — плавням нема кінця краю; навкруги було усе те саме та й те саме, немов вони стояли на місці.

Справа починала бути поганою. Остап знемігся й зовсім розхорівся; його палила гарячка. Соломія поклала його край озерця й задумалась. Адже вони могли пропасти отут, без людської помочі, без харчів, посуваючись так поволі! Голод уже й так ссав під грудьми. Видно, вони заблудили і тепер плутаються у плавнях — і хто зна, як довго ще можуть блукати у цій глушині. Чи не краще лишити тут Остапа — вона-ж однаково нічим не годна запомогти — та самій метнутись і пошукати виходу? Так було б певніше й скоріше.

— Примости мене коло озерця, аби я міг воду дістати, а сама йди, розглянь, — згоджувався Остап.

— Ти певно зголоднів, їсти хочеш?

— Ні, не хочеться... тільки пити.

Соломія нагнула комиш і зробила хворому ложе. Не зводячись, він міг зачерпнути пригоршнею води.

— Отак добре буде...

Соломія озирнулась і стала міркувати.

Вона піде проти вітру... здається, у-право більш гнеться куня... Вона нічого не казатиме Остапові, бо він почне сперечатися, дратуватися.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ПІД УВАГУ ТИМ, ЩО ЛЮБЛЯТЬ ЧИТАТИ.

На сторінках „Свободи" була порушена свого часу між иншими громадськими і культурно-освітними справами також справа бібліотек. Дописувачі „Свободи" подавали ріжні проекти і щодо будження серед наших людей замилування до книжок і щодо закладання бібліотек. Всі ті проекти були досить добрі, коби тільки були переведені в життя. Та всі вони получені з матеріяльними видатками, а як такі, не все можливі до переведення.

З досвіду знаю, що богато наших людей не основують своїх власних бібліотек з причини американських відносин, де еміґранти змушені часто зміновати місце свого побуту. Знаю також богато наших людей, що дуже люблять читати, але з браку матеріяльних засобів не можуть позволити собі на заложення власної бібліотеки. Ба, навіть бібліотеки, які існують при наших деяких головніших громадах, є дуже бідні і не заспокоюють вимог навіть примітивного читача. Взявши це все під увагу, я рішився подати читачам ще один проект, який для свого переведення не вимагає нічого, тільки трошки доброї волі.

А саме: В кождім американськім, хочби найменшім місточку існує міська бібліотека. В такій бібліотеці найдете книжки на ріжних мовах, але українських або зовсім не найдете, або найдете пару безвартісних.

Чому? Чи може заряд тих бібліотек не допускає до себе українських книжок? Ні! Вони дуже радо спровадять вам бажані книжки, тільки підіть до заряду бібліотеки і скажіть, що у вашій місцевости живе стільки а стільки Українців, які бажають таких а таких книжок. Подайте їм спис бажаних книжок, їх ціну і адресу видавництва, де ті книжки можна набути, а будьте певні, що в короткім часі будете мати що читати.

Щоб читачі не думали, що я той проект — як то кажуть „виссав з пальця", зазначу, що я вже його перевів у місцевости, де замешкую. Оглядаючи місцеву бібліотеку (Лудлов, Масс.), я заважав крім англійських книжок богато польських. На мій запит, чи заряд бібліотеки не мігби спровадити троха українських книжок, бібліотекар відповів, що дуже радо це зробить, тільки він не знає, які книжки наші люди люблять читати і де їх можна набути. Розуміється, що я почувши таку відповідь, з радости, аж підскочив. Сейчас написав до „Свободи" по катальоґ. Вибрав десять найкрасших книжок, подав бібліотекареви їх спис, ціну і адресу „Свободи", а за два тижні у місцевій бібліотеці було вже десять гарних українських книжок вартости $25.00. Крім цього заряд бібліотеки запевнив мене, що коли люди викажуть зацікавлення до українських книжок, то він годиться що два місяці видавати на українські книжки суму від $25—$40. Розуміється, що бібліотека вижичає книжки кождому, і то зовсім безплатно.

Думаю, що той проект вже не має жадних перешкод. Безплатним набуттям книжки даємо доступ до неї найширшому загалови читачів. Рівночасно підпираємо наші видавництва, а тим самим і наших письменників. Думаю, що не треба додавати, що замовлення на книжки належить слати виключно до українських видавництв.

Воно булоби найкраще, щоби в кождій нашій родині находилась своя бібліотека.

Але навіть тоді, коли є у кого власна чи громадська бібліотека, то все одно треба постаратися, щоби і в міській бібліотеці була українська книжка, бо тим причинимося до поширення українського імени, а також запобіжимо тому лихови, щоби українська книжка не йшла на поживу мишам, спочиваючи десятками літ на полицях ріжних українських видавництв.

В. Петрусик.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, сердечно дякую нашому Батькові УНС за допомогу, яку виплачено мені з фонду допомогового в сумі 75 долярів, що мені стала великим порятунком при моїй нужді ізза тяжкої хороби.

Таксамо дякую нашому Братству св. Стефана, відділ 221 УНС, за те, що мені виплачено з братської каси 60 долярів допомоги.

Кличу всіх братів Українців вступати в члени Батька Союза!

Григорій Дяк, Шикаго, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

Вистава для всіх народностей. Українці беруть участь.

Місто Клівленд належить до тих немногих міст в Америці, де ріжні народности мають час від часу нагоду виступати з своїм мистецтвом перед ширший загал.

Останніми роками клівлендські Українці не оставали під тим зглядом позаду инших народностей і виступали великими ґрупами два рази з українським танком в „Клівленд Паблик Одіторіюм", як рівнож два рази з українською піснею в Ґордон парку. Не згадую кількох виступів хору „Бандурист" перед чужою публикою в менших галях.

За кождим разом Українці здобували від публики велике признання.

Але признання признанням... Тут головне те, що Українці такими і подібними виступами популяризують імя свого народу і запізнають з ним ширший загал. Бо відома річ, що пересічний Американець не дуже радо буде читати книжку про Україну і її нарід. Але що иншого, як той Американець, чи взагалі якийсь чужинець, побачить гарний український танок, чи почує прегарну українську пісню... Подивляючи красу танку, чи пісні, він мимоволі подивляє теж український нарід, до якого той танок, чи пісня належать і не хотячи запамятує собі імя народу. Ось в чому вартість українських виступів перед чужинцями.

Цього місяця, від 18. до 24. березня включно, спільними заходами міста Клівленд і дневника „Клівленд Пресс", буде у нас відбуватися „Вистава всіх народностей". Для цеї цілі буде ужита найбільша тутешня галя „Клівленд Паблик Одіторіюм".

Величезна арена тої галі буде перемінена в міжнародне місточко з булвардами, скверами й вуличками. Що кільканацять кроків знайдетеся в иншій країні. Переходячи й відвідуючи ріжні краї, звідасте теж і Україну. „Українська Хата" буде стояти при „Іст Олл Нейшенс Булвард". Значить, скажете, що й Українці беруть участь в тій виставі. Так. Хоч і з великими трудами приходиться це зробити, але оставати позаду других народностей не було вільно...

Треба згадати, що крім вистави ріжних виробів кожда ґрупа буде виступати вечерами на сцені з рідною піснею, танком, ґімнастичними вправами, то що.

Український вечер припадає в четвер, 21-го березня.

На сцені має виступити три ґрупи.

З рідною піснею виступить хор „Бандурист" з Української Православної Церкви св. Володимира, під управою п. Івана Савчука.

З українським танком виступлять танцюристи з Тов. ім. Василя Авраменка при Українськім Народнім Домі, під управою інструктора п. Михайла Левицького.

З музичними продукціями виступить Американсько-Українська Банда під управою п. професора Ч. Леська. Професор Лесько з своїми музикантами буде приґравати до українських танків.

Подаючи до відома ширшого загалу про цю виставу і участь Українців в ній, рівночасно проситься Українців в Клівленд і околиці, щоби вечером, 21-го березня, прибули в якнайбільшім числі до „Паблик Одіторіюм" і своєю присутністю додали українській ґрупі, яка буде виступати на сцені, більше заохоти.

Нехай не буде ні одного Українця в Клівленд, який би пішов за намовою тих темних духів, що аґітують проти участи Українців у виставі, говорячи, „що вишивками України не збудуєте"... Люде легковірні і менше думаючі потакують тим хитрим демаґоґам, які часто уживають добрих, але несвідомих людей для своїх особистих цілей. Якби так ті люде були свідоміші, то сказалиб тим хитрунам, що тут не ходить о це, щоби будувати Україну вишивками, але щоби при помочі тих вишивок представити перед світом чесну, трудолюбиву, витревалу, відчуваючу красу і ніжність, та незвичайно здібну українську жінку... Через творива пізнається творця...

Маємо надію, що так, як попередними разами, так і тепер Українці не повстидаються перед чужинцями і що кожда українська ґрупа вивяжеться з свого завдання як найкраще.

Після вистави подамо до відома нашого загалу про ввесь перехід вистави.

Бажаючи всім українським ґрупам найкращих успіхів в їх виступах, ще раз пригадуємо, що Український Вечір буде 21. березня і того дня Українці повинні звидіти виставу.

За Українську Ґрупу:

Григорій Степаник, секр.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА за січень 1929 року.

ВІДДІЛ 30.

Бр. св. Андрея в Бреслав, Па.

Жертви від членів проголошено.

Діслано від членів	$34.00
Разом	$34.00
Форгала Михайло	$1.00
Дубик Ілія	1.00
Дмитрик Гавриїл	1.00
Бать Іван	1.00
Бать Ева	1.00
Костельник Ілія	1.00
Костельник Антоніна	1.00
Цап Розалія	1.00
Леньо Іван	1.00
Леньо Йосиф	1.00
Дмитрик Текля	1.00
Форгала Марія	1.00
Касперевич Стефан	1.00
Клос Теодор	1.00
Клос Петро	1.00
Клос Розалія	1.00
Вдовяк Катерина	1.00
Юзьків Михайло	1.00
Кисіль Іван	1.00
Цап Антін	1.00
Пиняга Теодор	1.00
Пиняга Марія	1.00
Бесяда Павло	1.00
Гамівка Дмитро	1.00
Гамівка Петро	1.00
Гамівка Пелагія	1.00
Гамівка Василь	1.00
Томашевська Стефанія	1.00
Петрак Максим	1.00
Копач Олекса	1.00
Вус Іван	1.00
Пилип Андрій	1.00
Пилип Юлія	1.00
Пилип Михайло	1.00
Перей Павло	1.00
Шкрибайло Йосиф	1.00
Старущак Микола	1.00
Свачій Йосиф	1.00
Семан Іван	1.00
Сеньків Дмитро	1.00
Стефанишин Григорій	1.00
Тисаровський Микола	1.00
Троняр Іван	1.00
Васильків Павло	1.00
Венгер Веронко	1.00
Юличний Семен	1.00
Зюбрицький Петро	1.00
Зибликевич Василь	1.00

ВІДДІЛ 53.

Тов. ім. Івана Франка в Пітсбурґ, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Діслано з каси відділу	$5.00
Разом	$5.00

ВІДДІЛ 64.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Патерсон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу, від членів і з підприємств проголошено.

Діслано дохід з балю	$50.00
Разом	$50.00

ВІДДІЛ 91.

Бр. св. Володимира в Мікіс Ракс, Па.

Жертви з каси відділу, від членів і з підприємства проголошено.

Діслано від членів	$6.00
Разом	$6.00
Білянський Мартин	$2.00
Файфоревич Петро	1.00
Ґресько Іван	1.00
Яніцький Дмитро	1.00
Кремінь Олена	1.00

ВІДДІЛ 100.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Ґери Інд.

Жертви з каси відділу, від членів, з балів і з пушок проголошено.

Діслано від членів	$ 8.00
Частина доходу з вечерка	40.00
Разом	$48.00
Золотинець Василь	$1.00
Щирба Іван	1.00
Лаврівський Іван	1.00
Лаврівський Григорій	1.00
Клисак Теодор	1.00
Волошинський Стах	1.00
Волошинська Павліна	1.00
Фірич Вікторія	1.00

ВІДДІЛ 117.

Тов. Запорожська Січ в Ню Йорку, Н. Й.

Жертви від членів проголошено.

Діслано від членів	$29.00
Разом	$29.00
Барила Павло	$1.00
Деревянко Йосиф	1.00
Дерек Генрик	1.00
Дашкевич Фелікс	1.00
Дронський Андрій	1.00
Головчак Ілярій	1.00
Ганачівський Іван	1.00
Яблонський Антін	1.00
Кожух Василь	1.00
Костецький Іван	1.00
Кучма Семен	1.00
Кароль Микола	1.00
Кшевінський Людвик	1.00
Лазаревич Василь	1.00
Малярський Стефан	1.00

ВІДДІЛ 124.

Бр. св. Николая в Ормрод, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Діслано жертви з коляди	$21.00
Разом	$21.00

Секретар 124 від. У. Н. С. Іван Мелета і гром. Іван Олійник, Іван Карпин, Михайло Ковалик і Михайло Бала ходили колядувати і зібрали отсі жертви: Гринько Патарайко, Марія Олійник, Катерина Максимів, Іван Мелета, Йосиф Вихованич, Дмитро Бала, Петро Василів, Іван Олійник і Теодор Біловус по $1.00; Йосиф Романський 75 цнт.; Василь Халанич, Іван Петрик, Анна Дидо, Дмитро Дитиняк, Андрій Лазар, Стефан Добель, Василь Ляляк, Павло Федьо, Ілько Машляник, Павло Романець, Гринько Ґайда, Михайло Валях, Іван Карпин, Василь Карабан і Лесько Лешик по 50 цнт.; Михайло Ковалик, Сафат Решетар, Йосиф Копач, Іван Стронк, Михайло Майкович, Андрій Крупа, Гринько Крайник і Йосиф Ґурняк по 25 цнт.; Явдоха Глива 20 цнт.; дрібними датками $1.55.—Разом $21.00.

ВІДДІЛ 137.

Тов. ім. Богдана Хмельницького в Істон, Па.

Жертви з каси відділу, від членів, від не членів, з пікників і представлення проголошено.

Діслано від членів	$3.00
Збірка на хрестинах	9.00
Разом	$12.00
Дешевський Іван	$1.00
Яворський Григорій	1.00
Кузьмин Лев	1.00

На хрестинах у гром. Василя Беднарського гості жертвували: А. Ґанусич, Ф. Саґатий, В. Беднарський, А. Тимко, Т. Кульчицький, В. Савчук, А. Ґавалір і М. Колодруб по $1.00; Й. Товт 50 цнт.; А. Романюк і І. Шевчик по 25 цнт.; — Разом $9.00.

(Дальше буде).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Стефан Яремчук, член Братства св. Димитрія, 95 відділу УНС, в Назареті, Па., зістав забитий при роботі 4. березня б. р. о 2 годині пополудні.

Покійний осиротив дрібних дітей і жінку. Походив він з Галичини, із села Станіславчик, радехівського повіту.

Щирий і працьовитий на громадськім та товариськім полі, покійний Стефан Яремчук був обібраний делеґатом на конвенцію УНС, що відбудеться в Нюарку.

З великим сумом провожали покійного родина та братчики, знайомі й приятелі до місця його вічного спочинку.

Хай буде йому земля пером.

Тимко Гурин, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

МАКІНЛІ ГАЙТС, ОГАЙО.

Коляда на Школу.

Тому, що в нашій місцевости живе всього вісім родин і нам самим важко утримувати школу для своїх діточок, шкільний комітет, що складається з таких громадян: Михайла Іванчика, голови, І. Іваськіва, секретаря, І. Рудека, секретаря, П. Качмара і М. Брутки, колекторів, вирішив устроїти коляду на місцеву школу та на Рідну Школу в краю.

По коляді ходили діточки нашої школи.

Заколядовано $70.75.

На Рідну Школу в краю переслано через Обєднаннє $20.

—o—

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Коляда на читальню Просвіти в с. Хотин, повіт Калуш.

На читальню Просвіти в с. Хотині, повіт Калуш в Галичині, цього року в Рачестері колядували: Ксаверій Воробець, Ігнат Бурґер, Марія Бурґер, Розалія Бурґер і Розалія Круль. Колядники ходили двома групами. Довелося їм богато і завзято попрацювати, поки вони зібрали 38 долярів 25 центів коляди. До краю вислано 38 долярів, а 25 центів пішло на оплату пересилки, яка в дійсности виносила 1 дол. 40 центів.

Гроші вислано на руки голови читальні Просвіти в с. Хотин, Олекси Драгана. Від нього ми одержали подяку своїм землякам, що не забули про своє рідне село.

Коляду зложили такі особи: К. Воробець 6 дол.; по 2 д.: І. Бурґер, Г. Кейдюх, Д. Матковський; М. Завацький 1 д. 50 ц.; по 1 дол.: Розалія Круль, А. Василина, Йосифа Василина, А. Мендик, М. Антонів, С. Федоришин, К. Криклевий, Л. Чоловський, С. Мікульський, А. Куркура, І. Береза, С. Новак, І. Дорофей, И. Триндей, Д. Братусь; по 50 центів: Анна Турик, С. Пригода, Ю. Цюпик, Анна Клим, Марія Борисламська, Оля Заїнковська, Д. Ковбель, Д. Добровольський, Д. Федоришин, О. Башта, Д. Когут, А. Гак (Поляк), М. Бернацький, П. Кушлик, Д. Стодарик, Ю. Андрусів, А. Яців, В. Бабій; по 25 центів: І. Хороший, П. Лукаш і Марія Назімяк (Полька).

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Дар на Рідну Школу та на „Просвіту".

Громадянин Микола Саміла прислав на руки касієра Обєднання $15, з яких він призначив $10 на Рідну Школу, а $5 на ювилейний дар для Просвіти.

—o—

ФЕНІКСВИЛ, ПА.

З весілля на інвалідів.

На весіллю українського громадянина Василя Косила гості памятали про українських інвалідів та перевели поміж собою збірку. Зібрано було $8.60, які вислано через Обєднання на Дім Інвалідів у Львові.

Федір Цюх.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться 17. марта, в неділю. Кождий член обовязаний прийти. Не явившийся член заплатить кару. Лише з причини слабости може бути член звільнений від присутности на мітінгу. Є важні справи до полагодження, як справа запомоги для членів, котрі не платять, і ин. На річних зборах вибрано слідуючий уряд на рік 1929: О. Шараварко, предс.; Гр. Петрівський, заст.; Мих. Процько, кас.; О. Костюк, секр. фін.; Ів. Процько секр. рек.; Н. Вітишин, Фред Дрань і Мих. оПлівка, контрольори; В. Шляхтичин і Гр. Петрівський, надз. хорих. Мітінґи мають відбуватися в 1-шу неділю по 15-тім. — Ол. Костюк, секр.

—

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 17. марта, в годині 2-ій пополудни, в гали де звичайно. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх залеглостий на ім мітінґу, будуть суспендовані, без вийнятку хто се буде. З нагоди святкування 35-літної ювилею У. Н. Союза, проситься привести нових членів на сей мітінґ і вписати своїх дітей в члени У. Н. Союза. Пильнуйте члени своїх дітей, се наша будучність, впишіть їх до своєї славної організації У. Н. Союза, се наш батько і опікун вдів і сиріт тут в Америці. Не явившийся на сей мітінґ член підлягає карі після ухвали братської. — А. Іванів, секр.

—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206. подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що спеціяльний мітінґ відбудеться в неділю, 17. марта, точно в 2-ій годині пополудни. Просится всіх членів зійтись на означений час, щоб можна було всі справи обговорити і полагодити як слід. — М. Бардачевський, предс.; К. Сузима, кас.; Петро Гук, секр.

—

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 17. марта, в годині 12-тій в полудне, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. — М. Дмитрів, предс.; П. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

—

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Анни, від. 365, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в 1-ій годині пополудни, в неділю, 17. березня, в гали церковній. На сей мітінґ проситься всіх членів зійтись, бо є важні справи. — Мц Руднянин, предс.; Т. Цебринський, секр.

—

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 18. марта, точно в годині 1-шій пополудни, в Укр. Нар. Домі, 10 Colfax St. Обовязком кождого члена є на сей мітінґ прийти і вирівнати свої залеглости, щоб не наражатись на суспенду. Буде ся принимати нових членів без вступного, тому користайте з нагоди і приєднуйте нових членів та вписуйте свої діти в члени У. Н. Союза, бо від них залежить доля У. Н. Союза. — Марія Балицька, предс.; Марія Туранська, кас.; Ник. Попадюк, секр. фін.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",

103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Найновійша українська програма на радіо зі стації WAAT. в Джерзи Сити буде розголошена **в неділю 17. марта, в год. 2.30 попол.,** через пів години.

Новий відділ заводить Сурма в своїм базарі, а то: **продажу фотографічних камер.** Бере також фотографічні знимки до викликування.

Фортепян з маркою „СУРМА" появився вже в продажи. Вигляд чудовий, якість знаменита.

Січовий Базар приготовляє виставу всіх надгород українського шампіона г. І. Коцая (Kojac), котрі він здобув по цілім світі. Тепер він вчиться в університеті в Ротгерс.

ВІДВІДАЛИ СУРМУ ЗА ЧАС ВІД 6. МАРТА ДО 12. МАРТА:

Володимир Шабатура з Елмайра, Н. Й., приїхав побачити свого земляка Чучмана, УСС. і вступив до Сурми за книжками. **Марія Боднар** з Бронкс зачала уділяти лекції гри на фортепяні тим ученикам, що голосяться до Сурми. Учить безплатно 2 місяці тих дітий, що їх батьки купили пяно „Сурма". **Дмитро Пасічник** приїхав з Акрон, Огайо, щоби відспівати пісні для ґрамофону. З ним прийшов його стрий **Ю. Озарків** з Бруклина. **Микола Олень**, з Бруклина, прийшов за книжками. Каже, що студіює на Коломбійському університеті штуку артист. прикрашування краєвидів („ленд-скейп дісайнер"), а перед тим він займався тим практично і серед свого заняття обїхав цілу Америку й Канаду. До Злучених Держав приїхав перед 20 літами сам, без родини, як малий хлопець і від тоді дає собі раду. **Василь Черторий** прийшов за книжочкою „Дещо про гроші", а **Іван Зборовський** з Ню Йорку забрав цілий дозин рольок на пяно, бо має йти на хрестини до знакомих. **Вінсент Чечі**, що виробляє фортепяни „Сурма", пояснив, чим се пяно ріжниться від усіх других і чому воно мусить мати попит, коли люди його пізнають. **Василь Трояновський** з Фрeквил, Па., приїхав порозумітися в справі агенції для продажі фонографів і радіо-апаратів у Фреквил.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

КОЛИ ЦЬОМУ КІНЕЦЬ?

Справу наближення кубанськоїшколи до маси — українізацію, на перший погляд поставлено гостро, рішуче й остаточно.

На початку 1928-29 учбового року читали:

„Такі „обєктивні", і „безсторонні" виступи завшколою, який тільки каже батькам про те, що влада не обмежує вибирати мови викладання", „який **тільки** „закликає батьків, мовчи на меті долю їхніх дітей, не помилитися, вибираючи викладову мову" (ст. Пашківська), ніякого значення не мають в справі зміщення рідної мови в школі".

„Такі грубі порушення організаційного порядку, які в корні підривають роботу, **не повинні мати місця в цьому учбовому році** (обіжник в справі українізації масової школи. Зав. ОкрВНО Емельянов).

Таки-ж цього учбового року, за постановою комісії в справі українізації Кубокруги, треба було завести українознавство в тих російських школах, де 30 відс. Українців-учителів. Роботу по виявленню національного складу шкіл так на переферії, як і в Краснодарі, було доручено зав. школами. От саме на цьому ґрунті виникло сила непорозумінь таких же по характеру, як і в минулих роках.

Не завжди щиро, щоб не сказати вороже, віднеслися завідувачі до цієї роботи, зокрема в Краснодарі. Візьмемо приклад — 12-окраїнну школу, де зав. гр. Руссо. Три роки в цій школі викладалося українознавство, але зав. Руссо умудрився з Українців зробити „Росіян" і вигнати українознавство з школи.

Одначе, про це можна було-б не говорити, як-би факт фактом і кінчався. Але тут справа складніща й не така легковажна, як це здається на перший погляд.

Вчитель-українізатор 12-ої школи вдавався з відповідним запитанням з приводу цього до ОкрВНО, проте й там не дали певної відповіди. Так справи й „лопнула" на очах інспектури. Цікаво, навіщо-ж до того часу витрачали радянські гроші на „нікому не потрібну" українізацію?

— А ми чим гірші? — говорять инші завідувачі. — Коли вже школа з українським складом учнів вижила українознавство, то нащо нам не можна?

А в цей же час батьки на батьківських зборах сами, наприклад, без жадної „агітації", постановляють: „**Домагатись, щоб українознавство викладалли для всієї групи** (і російської частини), не тільки для Українців в гуртках".

Ану, хто переможе: чи такі, як Руссо, чи прагнення українського населення до своєї мови?

Цвітівський.

Краснодар (Червона Газета).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО З ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЯК ПОЗБУЛАСЯ РЕВМАТИЗМУ.

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЄМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Raising the Family—It's too bad Pa hasn't eyes in the back of his head! — Fisher

I DON'T SEE ANY HOLDING SPOONERS HAVE GOT TO HOLD HANDS IN DA DARK

GOSH. WHATCHA ARGUIN' ABOUT! DIDN'T I COURT SOPHIE IN THE DARK!

THAT'S JUST IT — YA OUGHTA HAD BETTER SENSE — YA CAN'T TELL WOT YOURE PICKIN' IN TH' DARK!

LEAVE THAT THERE DOOR OPEN!

INTERNATIONAL CARTOON CO. N.Y.